

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Dvig morske gladine in skupen okvir za ukrepanje

Javna predstavitev Strategije za zaščito obalnega pasu zaradi vpliva podnebnih sprememb na višino morske gladine, Portorož, 18.11.2025

Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direktorat za vode

Gregor Umek, mag., Namestnik generalne direktorice Direktorata za vode

Vsebina predstavitev

- 1. Zaključki ministrske konference MED o dvigu morske gladine (Malta, 16. 9.2025)**
- 2. Predstavitev metode za oceno dosega poplavljanja morja ter oceno poplavne škode za objekte kulturne in stavbne dediščine na območju slovenske Istre**
- 3. Pravni okvir Barcelonske konvencije**

Zaključki ministrske konference MED o dvigu morske gladine (Malta, 16. 9.2025)

Pravi panel: kritična energetska infrastruktura in zgodnji opozorilni sistemi:

- Ukrepi na področju energetske infrastrukture morajo biti odporni na klimatske spremembe in regionalno usklajeni.
- Uporaba obnovljivih virov energije in povezanost energetskega omrežja sredozemskih držav sta ključni.
- Regionalna strategija za odpornost bo preprečila večjo škodo in ublažile negativne posledice podnebnih sprememb. Pomembni so zlasti zgodnji opozorilni sistemi, ki so regionalno povezani, saj le na ta način preprečijo večjo škodo in negativne vplive na zdravje ter varnost ljudi.

Zaključki ministrske konference MED o dvigu morske gladine (Malta, 16. 9.2025)

Drugi panel - vplivi na prehransko varnost in varnost pitne vode:

- Ključna ugotovitev je, da mora biti skrb za vodo in oskrbo s pitno vodo na prvem mestu. Glavne grožnje za vodne vire v Sredozemlju so dvig morske gladine, vdor slane vode in njeno onesnaženje. Sladkovodni viri naj bi se ob segrevanju za 2 °C zmanjšali za 2 do 15 %, hkrati pa bodo pogostejša sušna obdobja in suše. Zaradi omejenih in neenakomerno razporejenih vodnih virov se bodo potrebe po vodi, zlasti za namakanje v kmetijstvu, še povečale za zagotavljanje proizvodnje in varnosti hrane.
- Izmenjava dobrih praks tudi na tehnološkem področju in področju inovacij povečuje učinkovitost, nujno je povečevanje odpornosti vodnega sektorja in učinkovitosti upravljanja voda.
- Za doseganje dobrih rezultatov je pomembno povečati ozaveščenost prebivalcev glede sprememb, ki prihajajo ter vključevanje javnosti in različnih deležnikov in učenja preko dobrih praks.

Zaključki ministrske konference MED o dvigu morske gladine (Malta, 16. 9.2025)

Tretji panel - trajnostna modra ekonomija:

- Podnebne grožnje, kot sta dvig morske gladine in nevihtni valovi, ogrožajo gospodarsko osnovo sredozemske modre ekonomije z uničevanjem infrastrukture, motenjem trgovine in učinkom posledic podnebnih sprememb na ključne gospodarske sektorje, kot so turizem, morski promet in ribištvo.
- Politike prilagajanja na podnebne spremembe morajo upoštevati vpliv dviga morske gladine, potrebo po vlaganjih v zeleno in odporno infrastrukturo ter regionalno sodelovanje za ohranjanje konkurenčnosti in preprečevanje preusmerjanja trgovinskih tokov.
- Modra ekonomija, ki zajema trajnostno rabo oceanskih virov za gospodarsko rast, izboljšanje življenjskih pogojev in zdravje oceanskih ekosistemov, ponuja različne priložnosti v okviru strateškega okvira za reševanje teh izzivov.

Predstavitev metode za oceno dosega poplavljanja morja ter oceno poplavne škode za objekte kulturne in stavbne dediščine na območju slovenske Istre

- V letu 2019 je bil zaključen projekt ciljni raziskovalni projekt CRP »Razvoj enotne metode za oceno koristi gradbenih in ne gradbenih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti«.
- V tem projektu je predstavljena nadgraditev metodologije določitve pričakovane škode s poudarkom na stavbni kulturni dediščini in razširitev uporabnosti aplikacije KRPAN, v osnovi razvite leta 2019, za določitev poplavne škode za poplave morja v slovenski Istri. V osnovni aplikaciji je bil nadgrajen modul, ki upošteva karakteristike poplav morja, vključno z upoštevanjem vpliva različnih scenarijev podnebnih sprememb na dvig morske gladine in doseg poplav.
- V okviru analize poplavnih škod je bilo obravnavanih 10 scenarijev dviga srednje gladine morja z upoštevanjem devetih primerov povratnih dob (v razponu od 2-letnega do 1000-letnega poplavnega dogodka) nastopa poplave morja. Za te scenarije so bile izdelane karte poplavne nevarnosti za območje celotne slovenske obale, podrobne karte pa še za območje mesta Piran in Sečoveljskih solin.

Predstavitev metode za oceno dosega poplavljanja morja ter oceno poplavne škode za objekte kulturne in stavbne dediščine na območju slovenske Istre

Ključna ugotovitev

- Pričakovane škode z višjo verjetnostjo pojava poplavnega dogodka (povratna doba do 10 let) predstavljajo pretežni delež pričakovane letne škode (do 65 % deleža pričakovane letne škode), ki jih z običajnimi pristopi računa niti ne moremo zajeti.
- V sklop študije stroškov in koristi protipoplavnih ukrepov in določitvi škodne krivulje je treba nujno vključiti tudi oceno pričakovane škode z višjo verjetnostjo pojava (povratna doba do 10 let), s katero dobimo bistveno bolj realne ocene pričakovane letne škode

Pravni okvir Barcelonske konvencije

- **Konvencija za varstvo morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja** je prva konvencija o varovanju regionalnega morja na svetu in edini regionalni večstranski pravni okvir za varstvo sredozemskega morskega in obalnega okolja. Sprejeta je bila 16. februarja 1976 v Barceloni, v veljavo pa je stopila leta 1978.
- Struktura konvencije: osnovna konvencija določa splošna načela, cilje in institucionalni okvir, protokoli pa konkretizirajo posamezna področja.
- Gre za protokole o: dampingu, preprečevanju nesreč in izrednih dogodkih, virih na kopnem, posebej zavarovanih območjih in biološki raznovrstnosti, odprtem morju, nevarnih odpadkih in celovitem upravljanju obalnega območja.

Pravni okvir Barcelonske konvencije

- Vsak protokol je samostojna pravna pogodba, države ga lahko ratificirajo neodvisno od drugih protokolov. Po ratifikaciji protokola država prevzame konkretne pravne obveznosti iz protokola.
- **Protokol o celovitem upravljanju obalnih območij v Sredozemlju** je eden od protokolov Barcelonske konvencije. Protokol je Državni zbor Republike Slovenije ratificiral z Zakonom o ratifikaciji Protokola o celovitem upravljanju obalnih območij v Sredozemlju (Uradni list RS, št. 84/2009). Ob upoštevanju Protokola moramo kot država vzpostaviti območje obalnega pasu kot posebnega upravljalvskega območja in vzpostaviti upravljalvsko strukturo za celovito upravljanje obalnega pasu (med različnimi administrativnimi ravni in med različnimi sektorji, med deležniki iz gospodarstva in civilne družbe).
- **Pomorski prostorski plan Slovenije** je izdelan skladno z Barcelonsko konvencijo in odločitvijo glede vzpostavitve skupnega regionalnega okvira in konceptualnega okvira za pomorsko prostorsko planiranje v Sredozemlju (IG.24/5, COP 21, december 2019).